

Motion till riksdagen 2019/20:3399

av **Lars Adaktusson m.fl. (KD)**

med anledning av skr. 2019/20:18 Arbetet i frågor som rör Kina

---

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett nationellt kunskapscentrum om Kina och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utgångspunkten för Sveriges relation till Kina och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett gemensamt europeiskt förhållningssätt i relationen till Kina och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU ska ställa högre krav på Kina när det gäller respekt för de mänskliga rättigheterna och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de diplomatiska ansträngningarna för att Kina ska frige Gui Minhai måste förstärkas och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stoppa religionsförföljelsen i Kina och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka den transatlantiska länken och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen tydligt bör stå upp för frihet och demokrati med anledning av händelseutvecklingen i Hongkong, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett bilateralt investeringsavtal (BIA) mellan EU och Taiwan och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör verka för att främja Taiwans deltagande i internationella FN-organ och tillkännager detta för regeringen.

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om frihandel, att värna det internationella handelssystemet samt marknadstillträde på lika villkor och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett gemensamt förhållningssätt inom EU gentemot Kina när det gäller 5G, liksom för andra investeringar, påverkansmetoder samt underrättelseinhämtningen och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att direktinvesteringar i digital infrastruktur eller andra samhällsviktiga anläggningar som kan skada Sveriges säkerhet ska kunna stoppas och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om den potentiella problematiken med utländska studenter och forskare vid svenska universitet med tanke på den kinesiska underrättelsetjänsten och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Kina är i dag en stormakt ekonomiskt, politiskt och militärt. Man är världsledande inom innovation och forskning och väljer att spela en allt större roll internationellt. Kina har världens näst största försvarsutgifter, är världens näst största handelsnation och Sveriges största handelspartner i Asien. 2030 beräknas Kina vara världens största ekonomi, inte enbart i köpkraftsparitet utan även i nominella termer.

Vad som händer i Kina påverkar Sveriges ekonomi och handel. Det påverkar vår konkurrenskraft, säkerhetspolitiken och klimatet. Det krävs därför en ambitiös men realistisk strategi för arbetet med Kina. Regeringens skrivelse om arbetet i frågor som rör Kina kan fungera som ett startskott för en fördjupad diskussion om Sveriges respektive EU:s förhållningssätt till denna stormakt, men av en strategi krävs mer av konkretion och riktlinjer kring avvägningar och styrning, vilket regeringen behöver vidareutveckla.

Nationellt kunskapscentrum

Kristdemokraterna välkomnar inrättandet av ett nationellt kunskapscentrum om Kina. Det behövs ny kunskap, och det skulle exempelvis behövas mer av kinesiska språkkunskaper på svenska myndigheter. En viktig uppgift för det nya kunskapscentrumet behöver framför allt bli att sammanställa den kunskap som faktiskt redan finns och säkerställa att relevanta samhällssektorer kan dra nytta av den i sitt praktiska arbete.

Det behövs ökad samordning på detta område och också större samverkan mellan det offentliga, näringslivet och civilsamhället kring frågor som rör Kina. Det gäller inte minst utifrån perspektiven säkerhetspolitiska intressen och mänskliga rättigheter.

De mänskliga rättigheterna

Utmärkande för Kina är att det är en kommunistisk enpartistat utan allmänna och fria val eller en opposition. Det är ett land där staten är hårt sammanflätad med kommunistpartiet. Kina saknar ett oberoende rättsväsende och fria medier samtidigt som staten konsekvent bryter mot de mänskliga rättigheterna och inskränker friheten för civilsamhället.

Religionsförföljelsen mot kristna och de muslimska uigurerna i Xinjiangprovinsen är mycket allvarlig samtidigt som dödsstraffet fortfarande används i stor omfattning. Det förekommer frekvent att enskilda kinesiska eller utländska medborgare, civilsamhällesorganisationer och företagare förföljs, trakasseras och utsätts för påtryckningar från Kina, vilket märkts av både i Sverige och i andra delar av västvärlden.

Utgångspunkten för Sveriges relation till Kina ska vara att verka för ökad handel och att samtidigt alltid sätta svenska säkerhetsintressen främst, försvara de mänskliga rättigheterna och verka för en demokratisk utveckling. Sverige behöver en utrikespolitik som tydligt står upp för de mänskliga rättigheterna. Det ska även gälla i relationen till Kina. Hittills har regeringen alltför många gånger brustit i avvägningen mellan handelsamtal och kritik för brott mot de mänskliga rättigheterna. Den svenska regeringen måste därför tydligare prioritera de mänskliga rättigheterna inom ramen för utrikespolitiken.

Av skrivelsen framgår att regeringen stöder att EU ska ställa högre krav på Kina när det gäller klimat och miljö, vilket är bra eftersom Kina är landet som står för världens största koldioxidutsläpp. Lika självklart borde det vara att ”ställa högre krav på Kina” när det gäller respekten för de mänskliga rättigheterna. Det duger inte att Sveriges regering och EU väljer att ”uppmärksamma”, ”ta upp frågan” eller föra ”dialog”, om de skarpa kraven vid förhandlingsborden uteblir.

Den svenska regeringens och hela EU:s diplomatiska ansträngningar för att frige den fångslade svenska medborgaren och förläggaren Gui Minhai måste förstärkas. Den tysta diplomatin har hittills inte fungerat. Sverige behöver dessutom göra mer för att stoppa religionsförföljelsen i Kina, exempelvis genom att verka för en FN-resolution om att regeringar i Mellanöstern, Nordafrika och Asien har ett ansvar att skydda religiösa minoriteter, och genom att inom EU och FN arbeta för sanktioner mot aktörer som begår övergrepp mot religiösa minoriteter.

EU och den transatlantiska länken

EU behöver ett gemensamt och tydligt förhållningssätt gentemot Kina. Kinastrategin från 2016 är en bra utgångspunkt eftersom det framgår av den att vi inom EU måste utgå från våra egna värderingar och intressen i förbindelserna med Kina. EU-samarbetet rörande Kina ska beröra försvars- och säkerhetspolitiken, handel, teknik, innovation och digitalisering, klimat och miljö samt inte minst respekten för de mänskliga rättigheterna. Sverige behöver nu bidra till att EU:s Kinastrategi vidareutvecklas och att samarbetet med utgångspunkt i denna strategi stärks. En vidareutveckling av strategin ska syfta till ett fast och beslutsamt försvar av EU:s gemensamma intressen och värden, däribland respekten för de mänskliga rättigheterna.

Den transatlantiska länken behöver stärkas politiskt, ekonomiskt och militärt för att de västerländska demokratierna tillsammans ska kunna stå emot konkurrensen och de säkerhetspolitiska hoten från Kina. Den fria världens ekonomier är för relativt lång tid framöver överlägsna Kinas, vilket gör att vi tillsammans kan möta dagens hot från Kina om vi väljer att samarbeta. På så vis skapas också förutsättningar att kunna hantera säkerhetspolitiska utmaningar i framtiden. En viktig och prioriterad uppgift för den svenska regeringen ska vara att verka för att förbättra relationerna med USA och andra västerländska demokratier, med syfte att stärka den transatlantiska länken.

Taiwan och Hongkong

Utvecklingen i Hongkong och Taiwans ökade utsatthet förtjänar större uppmärksamhet från den svenska regeringen. De omfattande protesterna i Hongkong som pågått sedan sommaren grundar sig i ett lagförslag som skulle ge regeringen i Hongkong möjlighet att lämna ut personer som misstänks för brott i enlighet med Folkrepubliken Kinas straffrättsliga lagar. Det är därför viktigt att betona att principen ”ett land, två system” ska upprätthållas med syfte att bevara Hongkongs rätt till självbestämmande. Sverige och EU behöver tydligt stå upp för frihet och demokrati med anledning av händelseutvecklingen i Hongkong. Det utrikespolitiska förhållningssättet gentemot Kina ska därför även syfta till att starka förbindelser med Hongkong kan upprätthållas och till att förbindelserna med Taiwan fortsätter att utvecklas.

Taiwan är en de facto stat och en demokrati med goda relationer till Sverige. Taiwan och EU delar centrala värderingar som respekt för demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatliga principer och skulle kunna dra nytta av ett ännu djupare samarbete, exempelvis i form av ett bilateralt investeringsavtal (BIA) mellan EU och Taiwan som ett viktigt steg för att ytterligare förbättra och utveckla handelsförbindelserna. Sverige bör också verka för att främja Taiwans deltagande i internationella sammanhang, exempelvis i internationella FN-organ.

Ekonomi och frihandel

Sverige ska värna frihandeln i världen och det internationella handelssystemet. En prioriterad fråga som rör ekonomi och handel är att åtgärda den brist på tillämpning av WTO:s regelverk som förekommer från kinesisk sida. Man behöver åtgärda bristen på transparens och det alltför dåliga skyddet av immateriella rättigheter och stoppa Kinas statliga subventioner som strider mot reglerna. Kina behöver öppnas för svenska och andra utländska aktörer och kan inte längre betraktas som ett ”utvecklingsland” inom WTO. Sverige och EU ska fortsätta att kräva likvärdiga villkor för företag som vill etablera sig i Kina såväl som internationellt.

Säkerhetsintressen

Kina är numera i flera avseende världsledande när det kommer till forskning, innovation och teknologiutveckling, och man är en central aktör inom digitaliseringsutvecklingen i världen. Det här medför stora utmaningar eftersom förhållningssättet till ny teknik skiljer sig markant mellan demokratiska länder och en diktatur som Kina.

Kina har kunnat överföra teknologi genom strategiska förvärv av utländska företag med spetsteknologi för såväl civila som militära användningsområden men också genom industrispionage. Det står klart att vi i Sverige behöver kunna skydda känsliga data och kommunikation.

Kina bedriver en aktiv underrättelseinhämtning om den tekniska utvecklingen i olika branscher i Sverige, liksom om svensk operativ förmåga och planeringen av det svenska försvaret. Sverige ligger i den kinesiska intressesfären när det gäller strategiska investeringar och uppköp, liksom när det gäller affärsrättsliga och akademiska samarbeten.

Den femte generationens telekomnätverk (5G) kommer att bli central för samhällets framtida kommunikation. Kina tillhör de världsledande länderna inom digitaliseringsutvecklingen på detta område, men på grund av de kinesiska företagens samman-

koppling med den kinesiska staten, så medför det en sårbarhet och säkerhetsrisk att låta Kina leverera teknik och mjukvara till viktig infrastruktur.

Sverige har ett intresse av att EU och andra länder i största möjliga utsträckning när enighet i sitt förhållningssätt gentemot Kina när det gäller 5G, liksom när det gäller andra kinesiska investeringar och påverkansmetoder samt den omfattande kinesiska underrättelseinhämtningen.

Riskbedömningsanalyser av 5G kommer fortsatt att vara viktiga, och säkerhetsarbetet måste fortsätta inom EU. Vi måste säkerställa kontroll över både infrastrukturen och leverantörsledet samt försöka att undvika att göra oss beroende av ett fåtal leverantörer eller produkter, vilket skulle göra oss sårbara.

Sverige ska ha ett robust system för granskning av utländska investeringar som kan hota säkerhet och allmän ordning, i enlighet med EU-förordningen om granskning av utländska direktinvesteringar. Direktinvesteringar i digital infrastruktur eller andra samhällsviktiga anläggningar som skulle kunna skada Sveriges säkerhet ska kunna stoppas. Sverige behöver snabbt få en sådan lagstiftning på plats.

Kinesiska studenter, forskare och utvecklare bidrar med kompetens till svenska universitet, högskolor och företag i Sverige, men företeelsen är inte okomplicerad med tanke på den underrättelseinhämtning som Kina bedriver i kombination med att den kinesiska underrättelselagen innebär att kinesiska företag och enskilda medborgare har en skyldighet att bistå Kina i underrättelseverksamheten. Regeringen behöver ta fram en strategi för hur denna potentiella säkerhetsproblematik bör hanteras.

För att minska samhällets sårbarhet behöver vi motståndskraft att stå emot cyberangrepp, påverkansoperationer och psykologisk krigföring. Det är bra att regeringen vill avsätta medel för att inrätta ett nationellt centrum för informations- och cybersäkerhet, men Kristdemokraterna vill sedan flera år tillbaka i stället se en fullskalig cybersäkerhetsmyndighet. Vi menar att en sådan ny myndighet bör ges tillsynsansvar och rapporteringsansvar till regeringen. Gemensamma analyser och lägesbilder i fråga om hot, sårbarheter och risker borde vara en del av Cybersäkerhetsmyndighetens uppdrag, liksom att bistå andra myndigheter och aktörer i säkerhetsarbetet. Myndigheten ska också ges i uppdrag att samla och renodla de föreskrifter som finns för att kunna verka styrande när det gäller andra myndigheters arbete med cybersäkerhet.

Kristdemokraterna har även varit pådrivande för att Sverige ska få en myndighet för psykologiskt försvar. Det är viktigt att en sådan myndighet offentliggör de informationsangrepp som sker mot Sverige för att höja medvetandenivån hos såväl journalister som allmänhet. En annan huvuduppgift för en ny myndighet bör vara att stödja, bidra till och sprida forskning kring informationskrigföring och propaganda. Därför är det viktigt att vi får en självständig myndighet med ansvar för det psykologiska försvaret.

Investeringar och bistånd

Det finns oroväckande exempel på att Kinas ramverk för investeringar, The Belt and Road Initiative (BRI), har bidragit till att andra alternativ konkurreras ut på grund av tveksamma finansieringslösningar. Bistånd och exportkrediter har blandats för att därefter följas upp med kinesiska krav på politiska motprestationer, och mottagarländerna försätts i både ohållbara skuldförhållanden och politiskt beroende.

Biståndet har också vuxit som utrikespolitiskt verktyg i Kina, men det växande kinesiska biståndet skiljer sig från traditionella biståndsaktörers, bl.a. genom att det inte

ställer samma krav som många andra när det gäller jämställdhet, demokrati och mänskliga rättigheter. Kina behöver ansluta till Parisagendan om biståndseffektivitet och utöka samarbetet med OECD-Dac, och Sverige behöver försöka motverka att Kinas stöd bidrar till ohållbara skuldbördor för mottagarländerna. Kina behöver uppmuntras att ta del av arbetet i Global Partnership for Effective Development Co-operation.

Försvar och säkerhet

Kina stärker sin roll i förhållande till EU och USA, ekonomiskt och teknologiskt – men också militärt. Kinas försvarsanslag är i dag världens näst största, och den kinesiska försvarsmakten har ställts om för att bättre kunna verka för att skydda kinesiska intressen utomlands. Det är problematiskt, bl.a. därför att Kina är en kommunistisk enpartistat som kränker de mänskliga rättigheterna, men det får också tydliga säkerhetspolitiska konsekvenser för Europa.

Rysslands och Kinas försvarssamarbete stärks, och dessa länders intresse för Arktis ökar samtidigt som USA kommer att behöva ägna mer av sin tid och kraft åt att hantera det säkerhetspolitiska läget i Asien. Det försätter Sverige, EU och vårt närområde i ett sämre säkerhetspolitiskt läge. Europa måste i högre grad vara redo att ta ansvar för vår egen försvarsförmåga och säkerhetspolitik. Det är därför viktigt att EU kliver fram och tar en mer ledande roll för att stå upp för frihet, demokrati och mänskliga rättigheter samt att Sverige ansöker om medlemskap i Nato.

Lars Adaktusson (KD)

Andreas Carlson (KD)

Ingemar Kihlström (KD)

Tuve Skånberg (KD)

Robert Halef (KD)

Mikael Oscarsson (KD)